

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

9. An omnia contenta in Decretis Pontificum loquentium ex Cathedra
habeant Infallibilitatem? Ex p. 11. tr. addit. 2. res. etiam 9.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

§.1. Respondeo, quod stando etiam in opinione illorum Doctorum, assentium non esse de fide hunc Pontificem esse verè Pontificem, non ex hoc sequeretur decreta ab ipso facta non esse infallibilia. Ita præter Bañez *vbi supra*, tenet Malderus Episcopus Antuerpiensis; & olim professor publicus in Inlyta Academia Louanienti in 2.2.D. *Thoma quest. 1. art. 10. disp. 5. in fine*, vbi sic ait: Vt enim sit fidei id, quod Papa determinat, non requiritur, vt sit fidei Diuinæ, hunc qui determinat, esse verum Pontificem, sed sufficit hoc esse certissimum. Est autem certissimum eum, quem vniversa Ecclesia pro Pontifice recepit esse verum Pontificem. Hoc enim ad providentiam Dei pertinet impedire, ne in eiusmodi iudicio fallatur Ecclesia. Frustrâ ergo noui homines blasphemiam quidam Apostatæ dubium mouent de legitima electione Pontificum huius æui; quos sibi aduersos experti sunt. Ab Ecclesia Catholica recepta extra huius calumniæ aleam sunt; sufficere autem, quod omninò certum sit, etiam si non fuerit fidei; probo: Quia certitudo fidei pendet ex veracitate Dei id dicentis, quod creditur; Papa autem non facit novos articulos fidei, sed solum proponit, Deum aliquando hoc, aut illud dixisse. Dicitur est *supra* in illis, quæ concurrunt ad propositionem, & credibilitatem fidei, non esse exigendam certitudinem per omnia æqualem certitudini fidei, sed sufficere credibilitatem fieri euidenter per eiusmodi argumenta, quod fallere quidem non possint, non tamen fide Diuina credantur. Hoc enim sufficit non solum ad infallibilitatem fidei, sed etiam obligationem; ita vt non credens, hæreseos, aut infidelitatis peccatum incurrat. Ita Malderus.

2. Hoc etiam docet Episcopus Araujo Dominicanus, & in celeberrima Academia Salmanticensi Theologiae Professor in 2.2. *Diui Thomæ quest. 7. dub. 2. num. 4.* vbi format contra se hoc argumentum: Per fidem assentimur veritatibus definitis à Summo Pontifice, in quantum ab illo sint definitæ; ergo: Si de eius potestate non haberemus certitudinem fidei, nec illam haberemus de veritatibus ab illo definitis: siquidem nequit esse maior certitudo de definito, quàm de definiente, cum illa innitatur huic.

3. Sed postea respondens ad hoc argumentum, sic ait: Ex eo quod fides, & certitudo Diuina, quæ habetur de veritatibus definitis à Summo Pontifice, vt à capite Ecclesiæ non innititur illi, vt rationi formali, & regulæ principali, nisi dumtaxat, vt instrumento, per quod prima veritas, quæ est regula principalis, & ratio formalis obiecti fidei, loquitur & reuelat, vel vt conditioni, & regulæ quoad nos, sine qua Diuina reuelatio de huiusmodi veritatibus definitis nobis non communicaretur, nec applicaretur: quemadmodum autem potest in naturalibus, & artificialibus effectus perfectione, & nobilitate excedere instrumentum, atque conditionem: Ita & in nostro casu potest certitudo veritatum definitarum excedere instrumentum, & conditionem quoad certitudinem, quæ de ipsis habetur, qua ratione etiam in intellectualibus, in quo genere sunt assensus conclusionis scientificæ præstantior, est dispositione syllogistica in modo, & figura, à qua tamen per se, vt à conditione dependet. Igitur quamuis de veritate, & electione legitima capitis definitis tantum habeatur certitudo theologica, optimè potest de rebus definitis haberi formalis certitudo Diuinæ fidei: ac proinde ex hoc capite non conuincitur eandem, vel æqualem de veritate capitis in singulari, atque de veritate rei

Tom. I X.

ab ipso definitæ fore habendam certitudinem. Hucusque Araujo. Et vt scriptoribus Dominicanis Auctores Iesuitas adiungamus, hanc sententiam ex Belarmino docet Quiédo *de fide contr. 4. pun. 7. num. 87.* Et Ioannes Ponceus in *cur. theol. disp. 28. q. 1. concl. 9. num. 13.*

4. Itaque dicendum est, quod res proposita esset fide diuina certa, esto proponens non sit diuina, sed humana dumtaxat fide certus, constat primò exemplis; nam primò quod hoc sit legitimum Concilium à legitimo capite congregatum, sola fide humana constat, non enim nobis immediatè applicatur per ipsam Pontificis definitionem, sed id tantum habetur per testimonium Ecclesiæ, quæ illud acceptet, vt legitimum Concilium, quod testimonium non excedit fidem humanam, & tamen fide diuina tenemur credere, quæ de orthodoxa fide hoc Concilium docet.

5. Secundo, quod hæc scriptura sit declarata vt canonica, nobis non constat immediatè testimonio Pontificis definitis, & declarantis hanc esse canonicam scripturam, sed solo testimonio hominum qui illam vt talem acceptant: cum tamen fide diuina tenemur credere, illam esse canonicam, & quidquid in ea continetur à Deo reuelatum.

6. Tertio tenemur fide diuina credere Christianam Religionis mysteria esse vera, & à Deo reuelata, cum tamen signa, quibus illa nobis proponuntur, vt euidenter credibilia, quod sint à Deo reuelata, non credamus fide Diuina, sed humana. Ergo pari modo possumus fide diuina credere, quæ hic Pontifex nobis credenda proponit, esto eadem fide diuina non credamus ipsum esse verum Pontificem.

7. Cum igitur Pontifex solum se habeat vt proponens res fidei, ad hoc, vt res ab ipso propositæ sint fide diuina credendæ necessum non est, vt ipse etiam fide Diuina credatur, quod sit verus Pontifex; sed sufficit, si tantum credatur fide humana, quia nimirum cum iis signis Pontificiæ autoritatis rem credendam proponit, vt moraliter sit certum quod ipse sit verus Pontifex, nam tunc res proposita credenda est fide diuina, & tamen ipse credi potest fide tantum humana.

8. Nam possum fide diuina esse certus, quod hoc sit legitimum Concilium, quod hæc sit canonica scriptura, quod hæc sit Apostolica traditio, etiam si eadem fide diuina non sim certus quod proponens sit legitimus Pontifex, sed sufficit si tantum sim certus fide humana.

Et hæc doctrina est valde notanda, quia apud paucos auctores inuenies.

RESOL. IX.

An omnia contenta in Decretis Pontificum loquentium ex Cathreda habeant infallibilitatem? Ex part. 11. tract. addit. 2. Resol. etiam 9.

§.1. Ibet mihi respondere cum verbis Iacobi Granadi in 2.2. *Diui Thomæ contr. 1. tract. 7. disp. c. scilicet. 1. num. 3.* vbi docet duo consideranda esse in decreto Pontificis, etiam quando se gerit, vt caput Ecclesiæ. Vnum est potissimum negotium quod definitur, seu res ipsa quam explicandam, & decernendam assumit: Alterum est ratio aut autoritas ad illius rei confirmationem obiter adducta, seu aliquid, quod obiter ex propria sententia asseuerat. Et quidem in hoc secundo non repugnat errare Pontificem, quia cum non sit id, de quo agitur, & quod contendit proponere Ecclesiæ, non est vnde sufficienter probetur illi assistere Spiritum Sanctum, ne in eiusmodi negotiis

G g

negotii decipiatur. Vnde Nicolaus Papa in *cap. à quodam Iudæo de consecrat. dist. 4.* cum potissimum interrogaretur, an Baptismus à Iudæo collatus esset validus, rectèque respondisset affirmanter, obiter dixit Baptismus in nomine Christi collatum valere, quod tamen falsum est, nam sine Trinitatis inuocatione verus baptismus conferri non potest; Immo nunquam collatus est, vt in materia de baptismo latè probabitur.

2. Sed Doctori Hispano Gallum adiungamus sic itaque asserit Ioannes Bagotius in *Apologetico fidei tom. 1. lib. 4. cap. 2. num. 7.* Quarta, & vltima conditio est, vt secundum mensuram mysteria, seu secreta Dei reuelata dispenset, & definiat, quantum videlicet exigit necessitas fidei, & controuersia de qua agitur. De hac Melchior Canus citatus *lib. 6. cap. 8.* monet in decretis, definitionibusque Ecclesiæ duo distingui oportere. Aliud continet conclusiones, aliud continet probationes conclusionum, atque in illis conclusionibus, Iudicem controuersiarum errare non posse, in rationibus errare posse. Mea ratio est, quia in probationibus non tam sustinet personam Iudicis, quam Doctoris consilium dantis, aut disceptantis, vt est autem disceptator non habet illam infallibilitatem, quam habet, quatenus est Iudex, vt ostendam postea. Hinc diligenter animaduertendum est quid in Conciliis definiatur, & sub qua verborum forma, an vt doctrinam Ecclesiæ recepta, an verò vt ipsius fidei doctrina. Huius rei exemplum Canus *l. 5. c. 6.* affert ex Tridentino *sess. 13. can. 11.* in quo anathematizatur, qui dixerit solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum. At postea statuit, atque declarat Sancta Synodus necessariò præmittendam esse confessionem Sacramentalem illis, quos conscientia peccati mortalis grauat, quantumcunque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris, & eo ipso excommunicat, si quis contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publice disputando defendere præsumpserit. Cum autem tunc Synodo interfuerit Melchior Canus, testatur non fuisse Concilij mentem, eodem modo vt iamque illam partem definire: nec tanquam doctrinam fidei propositam esse istam confessionis Sacramentalis necessitatem. Et in *capite 7. eiusdem sessionis*, de hac eadem necessitate loquens Synodus, ait: Ecclesiasticam consuetudinem declarate, eam qua dicitur, vt probet seipsum homo, probationem necessariam esse ad hanc Sacramentalem confessionem, quam scripturæ interpretationem non ita de fide esse asserit, sicut *cap. 1. eiusdem sessionis* transubstantiationem colligit ex verbis, quibus Sanctissimum Sacramentum conficitur; ait enim ea verba hanc propriam, & apertissimam significationem præferre, secundum quam à Patribus intellecta sunt. Huc vsque Bagotius. Rectè itaque ex Bellarmino ait Amicus in *cur. Theol. tom. 7. disp. 13. sect. 2. n. 22.* non omnia, quæ habentur in Concil. & sacris Canon. pertinere ad fidem, sed tantum ea, quæ directè definiuntur, non autem ea, quæ obiter afferuntur ad melius explicandum rem definitam.

3. Vnde ex his Canus *lib. 5. cap. 1. §. Illud idem damus.* Granadus *vbi sup.* Valentia *tom. 3. disp. 1. punc. 7. §. 39.* & alij asserunt non omnia, quæ sunt in decretalibus, esse de fide; & idèd Bagotius *vbi supra sect. 1.* sic ait: Si nonnulli Pontifices, vt inter cæteros Innocentius III. à nonnullis aut personis, aut Ecclesiis priuatis interrogatus de plerisque quæstionibus respondit, quid sentiret, existimandum non est eas omnes responsiones esse fidei decisiones, vt norauit Melchior Canus *tom. 5. de locis theol. cap. 5.*

vbi ait, non statim dogma fidei credendum esse, quicquid iuris Canonici volumine continetur, & pleraque in decretalibus epistolis haberi, quæ fidei Catholice decreta non sunt, atque nominatim quæ responsa dantur ad priuatas personas, aut Ecclesias non esse necessariò existimanda dogmata fidei. Hæc enim cum non vniam, aut aliquas Ecclesias particulares, sed totam Ecclesiam Catholicam spectent, omnes fideles ex æquo obligant, & quæ de eis decreta sunt verbis eiusmodi concipi oportet, vt ad totam Ecclesiam dirigantur. Caue tamen existimes hæc Summorum Pontificum responsa Theologo minoris ponderis haberi posse, cum enim Summus Pontifex in iis doctrinam Ecclesiæ Catholice communem, aut certè in Romana vulgò, & communiter receptam tradere solet, & docere dicat, sitque authoritatis singularis Romana Ecclesia, reliquarum mater, & traditionum antiquarum custos fidelissima, vt dictum est *superius*, temerarius sanè is erit qui tantam authoritatem neglexerit. Hæc ita ille.

4. Sed licet hæc doctrina vera sit, puto tamen cum Turriano in *2. 2. D. Thoma disp. 16. dub. 2.* falsam esse sententiam Medinae, qui admittit declarationes Pontificum in decretalibus posse esse falsas, in decretis harum rerum, quæ ad mores pertinent, atque ad eò cogitur fateri posse aliquid reuerà inhonestum vt honestum proponere toti Ecclesiæ; nimirum verum est, Caietanum, Sorum, & Medianam viros doctos, & pios ita sentire de potestate Pontificis in his, quæ ad mores pertinent. Nec minus deceptus est Canus, qui vt *infra* dicam, putauit posse Pontificem errare in approbatione Religionis.

RESOL. X.

An Pontifex possit errare in assignandis censuris propositionum præter hæreticas? Ex part. 1. 1. 1. addit. 1. Rel. etiam 10.

§. 1. S. Vppono solere aliquando Pontifices, & Ecclesiam non solum propositionem, vel assertionem aliquam reprobare, aut prohibere, sed etiam censuram gradum determinare, dicendo illam esse hæreticam, vel erroneam, vel piam aurium offensiuam, &c. in quo casu quarunt aliqui: An Ecclesiæ iudicium circa gradum censuræ certum sit, & infallibile? Et quidem non est dubium quando Ecclesia determinat & declarat aliquam propositionem esse hæreticam; nam tunc implicite declarat contradictoriam esse de fide; non potest autem Ecclesia aberrare, proponendo nobis aliquid, vt de fide, quod non sit reuerà de fide, alioquin tota nostra fides, nueret, quæ fundatur supra fundamentum Apostolorum, & Ecclesiæ, quæ est columna, & firmamentum veritatis.

De aliis autem censuris potest esse maior difficultas. 2. Hoc supposito, quæro, videlicet: An quando Pontifex definit aliquam propositionem esse temerariam, erroneam, scandalosam, &c. sit hæreticum pertinaciter negare illam esse talem: An verò solum sit temerarium, erroneum, & scandalosum, &c.

3. Aliqui affirmant esse hæreticum id negare, quia Pontifici reuelatur id quod definit ac proinde qui pertinaciter negat quod Pontifex definit, negat obiectum reuelatum, & in hæresim incidit.

4. Sed ad propositam quæstionem sic respondet Turrianus in *2. 2. tom. 1. disp. 55. dub. 5.* Constat sæpè Pontificem Summum damnare aliquam propositionem, vt hæreticam; aut tanquam erroneam, vel temerariam, aliquando declarat propositionem esse